

הלכות ציצית מז"ז

עא

גופו רחוק רחבו ונגדול בן י"ג שנים הלבושה אינו מתבייש לצאת בה באקראי לשוק היא נקראת כסות וחיבת בציצית ואסור להתלכש בה בלא ציצית אפילו בביתו ואם אין הקטן בן ט' שנים מתכסה בה ראשו ורובו אע"פ שהגדול בן י"ג שנים יוצא בה באקראי לשוק במלה דעתו אצל כל אדם מפני שאינה נקראת כסות כלל ולכן היא פטורה מן הציצית. ויש אומרים שאם הקטן בן ט' מתכסה בה ראשו ורובו אע"פ שאין גדול בן י"ג שנים יוצא בה באקראי לשוק היא נקראת כסות וחיבת בציצית.

והלכה כסברא הראשונה י לכן צריך ליהדר שלא לעשות מלית קמן פחות מזה השיעור שנתבאר לפי הסברא הראשונה ואם רוצה להתלכש במלית שהיא פחותה מזה השיעור יטיל בה ציצית כדי לחוש לסברא האחרונה אבל לא יברך עליה י:

ב יזהרו לעשות בטליתות קטנים הכתפים רחבים יו דהיינו החתיכות המוטלות על הכתף כי היכי דלא ליתו איורא דהאי גיסא ואיורא דהאי גיסא ולבטל ליה:

יז מי הם החייבים בציצית וכו' ד' סעיפים:

א נשים ועבדים פטורים מציצית אפילו מתלכשים בטלית שיש בה ד' כנפות א"צ להטיל בה ציצית מפני שמצות ציצית היא מצות עשה שהזמן גרמא שהרי כסות לילה פטורה מן הציצית וכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים ועבדים פטורים ממנה שנאמר בתפילין למען תהיה תורת ה' בפך הוקשה כל התורה כולה לתפילין מה תפילין שהיא מצות עשה שהזמן גרמא שהרי שבת יום טוב אינן זמן תפילין ונשים ועבדים פטורים מהם מטעם שיתבאר בס"ל י"ח אף כל מצות עשה שהזמן גרמא נשים ועבדים פטורים מהם יוין ממצות פרטיות שיתבאר בעו"ה י:

ב מומטום יי (שהוא אטום לגמרי י ולא נודע אם הוא זכר או נקבה) ואנדרוניוס (שיש לו זרזרות ונקבות י) חייבים בציצית מספק שגאם הם זכרים אבל אין ציריכן לברך דספק ברכות להקל י:

ה ב"י לבוש.

ז מור ע"י ט"ז ס"ק א.

ז נמוקי יוסף הלכות ציצית. לבוש.

ח ב"ה.

ט מנחות נא, א. מור ולבוש.

י לבוש, מ"א ס"ק ב.

יא נמוקי יוסף שם. לבוש.

יב ב"י.

יג ב"ה, מ"א ס"ק ב, ט"ז ס"ק א.

יד ח"א ריש ה"ט וס"ק ב, ט"ז שם.

טו ש"ת מדר"ל הירושמי ס' ד אות ד. משה משה סימן

מ. ח"א ריש הסימן ובספרי השמש הלכת ו, רק כ'

שהשעור הוא לכר מביט הציצית. ע"י קה"ש הוספות, פ.

א.

סימן יז

א מנחות מג, א. מור. שו"ע סעיף ב.

ב ראה שו"ע סי' כד סעיף א.

ג מנחות שם. שו"ע שם.

ד מנחות שם. לבוש סעיף ב.

ה שמות יג, מ.

ו קדושין לה, א. וראה חקי הלכות ח"ה ע' 50.

ז ראה לקמן סי' לא סעיף א ושי"ג.

ח היינו כשיטת המכילתא ס"פ בא. ירושלמי ברכות פ"ג

ה"ג (וכן הוא משמעות. פשטות הסוגיא וקדושין שם).

שבתפילין פטורים מטעם אחר. אמנם לקמן שם כתב שגם

בתפילין פטורים מפני שהוא מ"ע שח"ג (בהרא"ש הל'

תפילין סי' כג ונמשעות הנגמא בברכות כ, ב). וראה

הנש"פ עם לקושי מעמים מנהגים וביאורים (הנצחת הנש"א

ואילך ע' תרכ).

ט ראה גם לקמן סי' תפ"ב (ספדת העומר). סי' תקפח

ס"ו (שופר). סי' תרמ"א (מסכה).

י כגון תפלה (סי' קו ס"ב). קדוש (לקמן סי' רע"א ח"ה).

י' מערות בשבת (סי' רצ"א ס"ח). הבלדה (סי' רצ"ו

ס"ח). אכילת מצה ואמירת ההגדה (סי' תע"ב סכ"ה). ולענין

נשים בשאר מצות ראה לקמן סי' מ"ו (תורה). לקמן רס"ג

קפ"ו (במ"ו).

יא תוספתא כמורס פ"ב. רמב"ם הלכות ציצית פ"ג הל"ט

שו"ע שם. וראה גם לקמן סי' קצ"ט ס"ה. סי' תקפח

ס"ט. סי' תרמ"ב.

יב ערך ערך מס ב.

יג ערך ערך אנדרוניוס.

יד ב"י. שו"ע סי' רט סעיף ג.

הלכות ציצית יזיה

ג ומ"מ אפילו נקבות וראים¹⁰ וכן עובדים אם ירצו להתעמף בציצית ולכרך הרשות בידן כמו שנהגין בשאר מצות עשה שהזמן גרמא¹¹ ויכולין לומר וצונו להתעמף בציצית¹² אע"פ שהן אינן מצווין מפני שהאנשים מצווים על כך וגם הן כשמוקיימין מצות שהם פטורים מהם אע"פ שאין להם שכר גדול כמצווה ועושה מ"מ קצת שכר יש להם לכן יכולות הן לכרך על כל מצות שהן פטורין מהם אם עושין המצות כתיקונן בענין שהאנשים יכולים לכרך עליהם.

ומכל מקום הואיל ומחוי כיוהרא אין להם להתלבש בציצית¹³ כיון דגם האנשים אינם חייבים כמצווה זו אלא א"כ יש להן טלית בת ד' כנפות¹⁴ ואינו הוכח הגוף כמו שופר ולולב שהנשים נוהגות להחמיר על עצמן:

ד קמן חידוע להתעמף¹⁵ כגון שיועד להשליך¹⁶ ב' כנפות לפניו וב' כנפות לאחוריו¹⁷ ויודע לאחור הציצית בידו בשעת קריאת שמע כמו שנהגין¹⁸ אביו חייב לקנות לו טלית בת ד' כנפות ולהטיל בה ציצית¹⁹ כדי לחנכו במצות (ועיין ס' כ"ד²⁰ דזה אינה חובה כל כך²¹ אבל מ"מ אביו חייב להטיל ציצית לכל בגד שיש לו ד' כנפות שהבן מתלבש בו כיון שכבר הגיע לחינוך²²):

יח זמן ציצית וכו' ה' סעיפים:

א לילה לאו זמן ציצית הוא²³ שנאמר²⁴ וראיתם אותו וגו' פרט לכסות לילה אבל כסות סומא חייב בציצית²⁵ מפני שישנו בראיה אצל אחרים²⁶ ולכן אפילו ילבשנו הסומא חייב להטיל בו ציצית²⁷:

ב ו"א: שלא מעטם הכתוב אלא כסות שאינו בראיה בשעת לבישה ולכן כל מה שלובש בלילה אפילו הוא כסות המיוחד ליום פטור אבל כל מה שלובש ביום אפילו הוא כסות המיוחד לילה חייב להטיל בו ציצית קודם שילבשנו מפני שישנו בראיה בשעת לבישה.

טו רמ"א סעף ב.

טז כדלקמן ס' תפס ס"ב (פירת העומר). ס' תקפס ס"ב (תק"ש). ס' תרפו ס"ב (סוכה). וראה גם לקמן ס' ע' סוס"א ובמ"א ס' שם סק"א (ברכות ק"ש ופסקין חמרה וברכותה). ס' רצו ס"ט ובק"א שם סק"ג (הבדלה). אבל אינן יכולות להוציא אחרות, כדלקמן ס' רצו ס"ט. ואנשים לא ירכשו להן כדלקמן ס' תקפס ס"ב. ס' תרפו ס"ב. זי ר"ן פרק בתרא דר"ה הובא בב"י לבוש סעף ב. מ"א ס"ק א.

יח שו"ת שד"ר"ל החרשות ס' ה. אגור ס' כו. רמ"א שם.

יט מ"ז ס"ק ג.

כ סוכה נב, א. שו"ע סעף ג.

כא תשובת רבינו יואל הלוי (ראב"ה ס' תרצג) וראב"ה ס' תרפג בשם ירושלמי סוכה. רמ"א סעף ג.

כב כדלקמן ס' ח ס"י.

כג כדלקמן ס' כו ס"ה.

כד ראב"ה שם בשם ירושלמי. וראה מסכת ציצית פ"א ה"א. מ"א ס"ק ג. וראה גם לקמן ס' שסג ס"ג (ועי' לקו"ש ח"ו ע' 234 אורות שינוי הלשון שבצידהם). ועי' לעיל ס' פו ס"א "כן ששע שנים". ובסבור ד"ה ובקמנים "דהיינו נבן שש שנים". ומנהג חב"ד להרגיל את התינוק בלבישת

מלית קמן מנ"ל שלוש מיום התמפרת (ראה ס' המנהגים – חב"ד ע' 87. וראה גם אלה רבה סוף ס' זי. ומה שליקט ב' ציצית חלבה למעשה" ע' לה). ולענין מלית גדול מנהג חב"ד – רק לאחר הנישואין (שו"ת צ"צ אהר"ע ס' יז אות ג. ס' המנהגים – חב"ד ע' 3 ו"ש"ג). והקשר בין ציצית לנישואין ראה אג"ק ח"ד ע' קנו.

כה סעף א.

כו מ"א שם.

כז ראה הקרי הלכות ח"ה ע' 52.

סימן יח

א מור שו"ע סעף א.

ב במדבר מו, לט.

ג מנחות מג, א.

ד מנחות שם. לבוש ס' זי סעף א.

ה מנחות שם. מ"ז ס' זי ס"ק א.

ו רמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"ג מור וש"ע ע' זי סעף א. כיון שהוא חייב בכל המצות, כדלקמן ס' גג ס"ח ו"ש"ג. ז מור שו"ע לבוש סעף א (לשפת הרמב"ם הלכות ציצית פ"ג ה"ז – ח"ח).